

Astorats i bocabadats?

L'advocat Antoni Iborra escriu sobre l'impacte ambiental i social de l'ampliació de la planta de tractament de residus de Fumanya, a Sant Martí d'Albars | «El Lluçanès es converteix, cada vegada més, en el pati del darrera d'aquesta Osona agroindustrial i deshumanitzada»

Pintada a la carretera contra la planta de Fumanya | Lluç Corominas / La Rella

L'anunci de l'inici dels tràmits legals per ampliar la planta de Fumanya, a Sant Martí d'Albars, no és pas una anècdota. Des d'un punt de vista pràctic planteja un problema ambiental de primer ordre, com a mínim, als nuclis de població de Beulaigua i de Santa Creu de Jutglar que es troben a escassos metres de la planta. Però no és només això. És molt més, més greu i de molta més transcendència.

Els greus problemes de males olors que ha provocat la planta actual fins ara ja són un pèssim precedent que no permeten confiar gens en una bona gestió, que pugui ser compatible amb minimitzar les molèsties pels veïns. Amb una fet agreujant: fa onze anys, en el moment en que es van produir les massives mobilitzacions contra la planta, es comptava amb la petita esperança d'una nova regulació legal de les immissions per pudors (el projecte de Llei de Qualitat Odorífera) que no va superar el tràmit parlamentari, possiblement per pressions del sectors econòmics implicats, i per la falta de convicció dels grups polítics que hipotèticament hi podien haver donat suport.

La llei d'olors va morir per manca d'aire; va naufragar per inanició enmig del marasme polític. El resultat és que la contaminació per molèsties odoríferes a Catalunya continua sense cap regulació ni protecció legal, i amb l'agreujant que sovint aquestes molèsties estan provocades per partícules químiques que resulten indetectables en l'aire pels aparells convencionals. No hi ha llei d'olors i no hi ha per tant cap garantia legal que garanteixi que la planta no farà irrespirable l'aire pel veïnat, entrant dia sí i dia també a les cases veïnes, com la guineu entra al galliner: fent molt de mal, i sense protecció possible.

Però Fumanya és molt més que això. La voluntat de posar una nova planta de tractament de residus tan desproporcionada per la seva dimensió gegantina, només resulta comprensible si es posa en relació amb un altre factor, que fa anys que s'està produint, especialment a la comarca d'Osona: el creixement desaforat de la indústria de producció de carn, derivada del porc. En aquests moments es continuen posant en marxa grans ampliacions dels escorxadors i plantes càrnies, sense cap mena de control de conjunt ni planificació raonable de les seves dimensions. Res que tingui en compte les conseqüències ecològiques d'aquest creixement desaforat. Em refereixo a les grans plantes de producció càrnia que s'han construït i ampliat, especialment a l'Esquirol (planta de Patel, del Grup Vall Companys) i a l'Illa Càrnia de Vic (Esfosa, principalment). La capacitat de producció porcina instal·lada i prevista és del tot descomunal, impossible d'absorbir, per les grans dificultats que generarà a nivell d'impacte ambiental, especialment pel que fa als residus generats: la gran producció d'aigües residuals i l'enorme producció de fangs residuals industrials.

Aquest creixement és el que justificaria econòmicament l'ampliació projectada en la planta de tractament de residus de Fumanya (tot i que, com és obvi, una vegada ampliada hi anirien residus de tot arreu). Osona genera la major part dels residus, sense cap planificació i amb constant tendència a augmentar, sense cap límit conegut. Mentrestant, el Lluçanès es converteix, cada vegada més, en el pati del darrera d'aquesta Osona agroindustrial i deshumanitzada: al Lluçanès s'hi porten els mals endreços d'un creixement absolutament insostenible, pel seu impacte ambiental i per la degradació de qualitat de vida que comporta.

Des d'aquest punt de vista, el que ve a consolidar l'ampliació de Fumanya és un model territorial on es distribueixen molt irregularment els costos i els impactes sobre el territori: la Plana de Vic, zona de producció de carn, amb absorció creixent de mà d'obra barata. El Lluçanès, zona ambientalment degradada, on els pocs veïns que hi resideixen segurament tendiran a marxar-ne. Una cosa és estimar-se el lloc on vius, i suportar-ne alguns inconvenients, i una altra de molt diferent és assumir que hauràs viure per anys al costat d'un femer putrefacte de dimensions colossals, per més que l'edulcorin, el dissimulin o li rentin la cara.

Enmig d'aquest panorama hi quedariem tots nosaltres, astorats i bocabadats, incrèduls, veient com les carreteres de les rodalies es converteixen en una part indestruïble d'aquest tràfec fabulós de camions i de merda, i tothom patint-ne les conseqüències, ens agradi o no.

Fa un temps, es considerava que l'opció de lluitar per preservar la qualitat ambiental era una mania d'uns pocs. Ara però, preservar la qualitat ambiental de l'entorn és una exigència ineludible de qui encara cregui en un futur digne i viable, per a la nostra terra i per al Lluçanès. Perquè viure amb dignitat és una exigència de mínims; preservar la viabilitat d'aquesta vida digna és una obligació de totes les administracions, i de tots nosaltres. Caldrà deixar-hi la pell.